

Broj: 13-082/25-4687/2

Podgorica, 29. decembra 2025. godine

VLADA CRNE GORE
GENERALNOM SEKRETARIJATU

Povodom Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti prirodnog i kulturno-istorijskog područja Kotora, koji su Skupštini Crne Gore podnijeli poslanici Anđela Vojinović i Vasilije Čarapić, Ministarstvo kulture i medija daje sljedeće

MIŠLJENJE

Predlogom zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti Prirodnog i kulturno-istorijskog područja Kotora, istaknuto je da se Prirodno i kulturno-istorijsko područje Kotora nalazi na UNESCO listi svjetske baštine od 1979. godine, kada je upisano po hitnom postupku, nakon razornog zemljotresa koji je skrenuo pažnju na univerzalne vrijednosti ovog kulturnog dobra. Prethodna decenija za ovo UNESCO područje karakteristična je po izuzetnom urbanističkom pritisku, koji je rezultirao nekontrolisanom gradnjom koja je u određenim slučajevima ugrozila kulturne vrijednosti koje su ovo dobro preporučile za UNESCO status. Paralelno sa tim, država je pokušala da uspostavi sistem koji će razriješiti ovu situaciju. Usvojen je *lex specialis* Zakon o zaštiti prirodnog i kulturno-istorijskog područja Kotora („Sl. list CG, broj 56/13), kako bi ovo mjesto svjetske baštine dobilo veću zakonsku zaštitu.

Ustavni osnov za donošenje Zakona o zaštiti prirodnog i kulturno – istorijskog područja Kotora sadržan je u članu 16 tačka 5 Ustava Crne Gore, kojim je propisano da se zakonom, u skladu sa Ustavom, uređuju druga pitanja od interesa za Crnu Goru. Kulturna baština je dobro od opšteg interesa, zbog čega je članom 78 Ustava Crne Gore propisano da je svako dužan da je čuva, a država da je štiti.

Odlukom br. 47 COM 7B.115 UNESCO Komiteta, usvojenom na 47. sjednici (jula 2025. godine) u Parizu, analizira se stanje Prirodnog i kulturno-istorijskog područja Kotora i izražava ozbiljna zabrinutost zbog trajnih nedostataka u sistemu upravljanja, sprovođenju zakonskih mjera i koordinaciji relevantnih institucija Crne Gore.

Uprkos prepoznatim naporima Države članice i nadležnih organa, Komitet konstatuje ograničen napredak u rješavanju preporuka iz prethodnih godina, te navedenom odlukom zahtjeva zaustavljanje izdavanje daljih odobrenja na nove građevinske i razvojne projekte unutar Prirodnog i kulturno – istorijskog područja Kotora i njegove zaštićene okoline, dok se ne dovrši integralni sistem upravljanja i zaštite koji će omogućiti proaktivno planiranje i donošenje odluka u skladu sa međunarodnim obavezama Crne Gore. Odlukom se dalje zahtjeva izrada, revizija i završetak ključne strateške i planske dokumentacije, uključujući: Plan upravljanja Prirodnim i kulturno – istorijskim područjem Kotora, Sveobuhvatnu studiju zaštićene okoline Područja (bafer zone), Strategiju održivog turizma i njen Akcioni plan i izmijena/izrada relevantnih prostornih planova. Izvještajem zajedničke savjetodavne misije UNESCO-ICOMOS o Prirodnom i kulturno-istorijskom Području Kotora (26-28.

februar 2025), koršćenom za potrebe donošenja Odluke br. 47 COM 7B.115 UNESCO Komiteta, daju se preporuke u kontekstu daljeg postupanja po pitanju legalizacije bespravno izgrađenih objekata, dodjeljivanja koncesija, postavljanje privremenih objekata i načina okončanja postupka u slučaju ćutanja uprave.

Odlukom Komiteta, zahtjeva se takođe od Države ćlanice izmjena zakonodavstva, sa ćiljem integracije instrumenata zaštite kulturne baštine u prostorno-plansku dokumentaciju.

UNESCO Komitet zadrćava mogućnost ponovnog upisa Prirodnog i kulturno – istorijskog područja Kotor na Listu ugroćene svjetske baštine, ukoliko se ne preduzmu sistemske i pravovremene mjere.

Ne postoje propisi Evropske unije koji se neposredno odnose na posebnu zaštitu područja Kotor.

Međutim, za regulativu ovog zakona su od izuzetnog znaćaja sljedeći propisi UNESCO:

- Konvencija o zaštiti svjetske kulturne i prirodne baštine (Pariz, 16. novembar 1972), kojom je propisana obaveza država ćlanica da: utvrde i razgraniće kulturna i prirodna dobra koja ćine segment svjetske kulturne baštine (ćlan 3), usvoje opštu politiku usmjerenu na to da se kulturnoj i prirodnoj baštini da odrećena funkcija u ćivotu zajednice i da se zaštita baštine integriše u programe opšteg planiranja (ćlan 5 taćka a), na svojoj teritoriji formiraju jednu ili više službi za zaštitu, konzervaciju i popularizaciju kulturne i prirodne baštine koja će imati na raspolaganju odgovarajuće osoblje i sredstva za izvršenje postavljenih zadataka (ćlan 5 taćka b), priznaju da baština predstavlja i svjetsku baštinu na ćijoj zaštiti treba da saraćuje cijela međunarodna zajednica (ćlan 6 taćka 1);

- Konvencija o zaštiti podvodne kulturne baštine, kojom je propisana obaveza država ćlanica da: preduzimu samostalno ili zajedno, prema potrebi, sve odgovarajuće mjere u skladu sa Konvencijom i međunarodnim pravom koje su potrebne za zaštitu podvodne kulturne baštine, te u tu svrhu koriste sva moguća sredstva koja su im na raspolaganju, a u skladu sa svojim mogućnostima, oćuvaju podvodne kulturne baštine in situ smatra se prvim zadatkom prije odobrenja ili pokretanja bilo kakvih aktivnosti usmjerenih na ovu baštinu, izvaćenu podvodnu kulturnu baštinu odlaću, obraćuju i sa njom se postupaju na naćin koji joj osigurava dugoroćno oćuvanje;

- Preporuka o zaštiti ljepta i karaktera pejzaća i predjela (Pariz, 11. decembar 1962);
- Preporuka o zaštiti spomenika kulture ugroćenih izvoćenjem javnih i privatnih radova Pariz, 19. novembar 1968);
- Preporuka o zaštiti na nacionalnom planu kulturnog i prirodnog nasljeća (Pariz, 16. novembar 1972);
- Smjernice za Procjenu uticaja na baštinu za kulturna dobra upisana na UNESCO Listu svjetske baštine.

Potrebno je istaći i Konvencije Savjeta Evrope iz oblasti kulture: Evropska konvencija o kulturi, Konvencija o zaštiti arhitektonske baštine Evrope, Evropska konvencija o kinematografskoj ko-produkciji, Evropska konvencija o pejzaću, Okvirna konvencija Savjeta Evrope o vrijednosti kulturne baštine za društvo.

Za sprovoćenje ovog zakona nijesu potrebna dodatna sredstva iz Budćeta Crne Gore.

Otuda, predloćene izmjene i dopune koncepcijski i sadržinski odgovaraju rješavanju trenutne situacije u oblasti zaštite ovog područja, te su u potpunosti opravdane.

Imajući u vidu prethodno navedeno, smatramo da Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti prirodnog i kulturno – istorijskog područja Kotor, koji su

Skupštini Crne Gore podnijeli poslanici Anđela Vojinović i Vasilije Čarapić, treba prihvatiti.

Ministarka,
dr. Tamara Vujović

Tamara Vujović